

Türk Dili ve Edebiyatı Program Çıktıları —Bloom Taksonomisi İlişkisi Raporu

1. Amaç

Bu raporun amacı; Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü lisans programı yeterliliklerinin (program öğrenme çıktılarının), üniversitenin eğitimde kalite güvencesi ve akreditasyon standartları doğrultusunda güncellenmesidir.

Bu kapsamda hazırlanan çalışma, aşağıdaki temel hedefleri gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır:

- i. **Ölçülebilirlik ve Öğrenci Merkezli Yapılanma:** Mevcut program çıktılarının; öğrencinin süreç sonundaki edinimlerini açık, gözlenebilir ve ölçülebilir eylemlerle ortaya koymasını sağlamak amacıyla, kılavuz ilkelere uygun olarak yeniden yapılandırılması.
- ii. **Akademik Seviye ve Derinlik Uyum (Bloom Taksonomisi):** Türk Dili ve Edebiyatı disiplininin gerektirdiği teorik birikimi, metin analizi becerilerini ve araştırma yetkinliklerini, *Yenilenmiş Bloom Taksonomisi*'nin bilişsel basamaklarıyla (hatırlamadan yaratmaya) tutarlı bir şekilde ilişkilendirmek. Yükseköğretim düzeyine uygun olarak, öğrencilerin analiz, değerlendirme ve yaratma gibi üst düzey bilişsel becerilerini geliştirecek program çıktılarına ağırlık verilmesi.
- iii. **Bologna Uyum Zinciri ve TYYÇ Entegrasyonu:** Yenilenen program çıktılarının; Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) temelinde tanımlanan *Bilgi, Beceri ve Yetkinlik* kategorileriyle tam uyumlu hale getirilmesi; böylece ders bilgi paketlerinde öğrenme çıktısı-yöntem-teknik ve değerlendirme süreçleri arasında kurulacak "Uyum Zinciri"ne sağlıklı bir zemin oluşturulması.

Bu revizyon çalışması sonucunda; Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunlarının çağdaş, ulusal ve uluslararası standartlarda donanıma sahip, Türk kültürünün tarihsel ve çağdaş kaynaklarını bilimsel yöntemlerle analiz edebilen yetkin araştırmacılar olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

2. Program Çıktıları – Bilişsel Alan Taksonomisine Göre Analiz Matrisi

No	Program Öğrenme Çıktısı	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz	Değerlendirme	Yaratma
PÇ 1	Ortaöğretimde kazanılan yeterlilikler üzerine kurulan Türk Dili ve Edebiyatı ile ilgili ileri düzey kaynak ve materyalleri kullanır .	—	—	✓	—	—	—
PÇ 2	Türk Dili ve Edebiyatı alanındaki kavram ve teorileri bilimsel yöntemlerle değerlendirir ; sorunlara yönelik araştırma	—	—	—	—	✓	✓

	temelli çözüm önerileri geliştirir.						
PÇ 3	Türk Dili ve Edebiyatı lisans konularında ileri düzey çalışmaları bağımsız olarak yürütür ve paydaşlarıyla bilimsel tartışmalar yapar.	–	–	–	–	✓	–
PÇ 4	Alanındaki gelişmeleri takip edebilecek ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde bir yabancı dili etkin biçimde kullanır.	–	–	✓	–	–	–
PÇ 5	Türk Dili ve Edebiyatı alanıyla ilgili verilerin toplanması, yorumlanması ve paylaşılması aşamalarında mesleki ve bilimsel etik değerleri uygular.	–	–	✓	–	–	–
PÇ 6	Türk dili ve edebiyatındaki tarihsel ve kültürel gelişmeleri izleyerek diğer dünya edebiyatları ile ilişkilendirir.	–	–	–	✓	–	–
PÇ 7	Alanına ait yazılı ve sözlü metinleri tüm boyutlarıyla analiz eder; düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak etkili biçimde ifade eder.	–	✓	–	✓	–	–
PÇ 8	Türkiye Türkçesini, Türkçenin tarihsel ve çağdaş şivelerini farklı alfabelerden (Göktürk, Uygur, Arap, Kiril, Latin) okur ve çözümler.	–	–	–	✓	–	–
PÇ 9	Bugünkü Türkçenin ve Osmanlı Türkçesinin yapısal ve anlamsal özelliklerini çözümler.	–	–	–	✓	–	–
PÇ 10	Türk mitolojisinin, halk kültürü ve edebiyatının kaynaklarını ve bu ürünlerin yapısal özelliklerini açıklar.	–	✓	–	–	–	–

PÇ 11	Türk Dili ve Edebiyatı'nın etkilendiği din, düşünce ve sanat hareketlerinin izlerini edebi eserler üzerinde analiz eder.	–	–	–	✓	–	–
PÇ 12	Türk Dili ve Edebiyatı eğitimi ve araştırmalarında bilgisayar teknolojisi ile internet olanaklarını işlevsel düzeyde kullanır.	–	–	✓	–	–	–
PÇ 13	Türk Dili ve Edebiyatı eğitimi ve araştırmalarında Atatürk ilke ve inkılaplarını temel bir değer olarak uygular.	–	–	✓	–	–	–

3. Program Çıktıları – Duyuşsal Alan (Affective Domain) Analiz Matrisi

No	Program Öğrenme Çıktısı ve Duyuşsal Eylemi	Alma	Tepkide Bulunma	Değer Verme	Örgütlenme	Kişilik Haline Getirme
PÇ 2	Türk Dili ve Edebiyatı alanındaki sorunlara yönelik araştırma temelli çözüm önerileri geliştirmede girişimcilik ve kararlılık gösterme.	–	–		✓	
PÇ 3	Lisans konularında bağımsız çalışabilme ve paydaşlarıyla bilimsel tartışmalar yaparken farklı görüşlere açık olma ve saygı duyma.	–	✓	–	–	–
PÇ 4	Meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde bir yabancı dili etkin biçimde kullanmaya istekli ve açık olma.	–	✓	–	–	–
PÇ 5	Verilerin toplanması, yorumlanması ve paylaşılması aşamalarında mesleki ve bilimsel etik değerleri benimseme ve içselleştirme.	–	–	–		✓
PÇ 6	Türk dili ve edebiyatındaki tarihsel ve kültürel gelişmeleri izleyerek diğer dünya edebiyatları ile ilişkilendirmede kültürel mirası takdir etme.	–	–	✓	–	–

PÇ 7	Düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak etkili biçimde ifade ederken iletişim kurallarına ve Türkçenin doğru kullanımına hassasiyet gösterme.	-	-	✓	-	-
PÇ 11	Edebi eserlerin arkasındaki din, düşünce ve sanat hareketlerinin izlerini analiz ederken kültürel çeşitliliği ve entelektüel derinliği anlama/kabul etme.	✓	-	-	-	
PÇ 13	Eğitim ve araştırmalarında Atatürk ilke ve inkılâplarını temel bir değer olarak benimseme ve rehber edinme.	-	-	-	✓	-

4. Program Çıktıları Devinişsel Alan (Psychomotor Domain) Analiz Matrisi

No	Program Öğrenme Çıktısı ve Devinişsel Eylemi	Algılama / Taklit	Kılavuzla Yapma	Beceri Haline Getirme	Uyum Sağlama	Doğallaşma
PÇ 1	Türk Dili ve Edebiyatı ile ilgili ileri düzey kaynak ve materyalleri kütüphane ve arşivlerde fiziksel/dijital olarak bulup kullanma.	-	✓	-	-	-
PÇ 4	Bir yabancı dili (özellikle telaffuz, akıcı konuşma ve yazma boyutlarıyla) etkin biçimde kullanma.	✓	-	-	-	-
PÇ 7	Yazılı metin hazırlama (klavye/kalem kullanımı) ve düşüncelerini topluluk önünde sözlü olarak (beden dili ve diksiyonla) etkili biçimde ifade etme.	-	-	✓	-	-
PÇ 8	Farklı alfabelerden (Göktürk, Uygur, Arap, Kiril) metinleri gözle takip ederek akıcı şekilde okuma ve harfleri/sembolleri doğru yazma.	-	-	-	✓	-
PÇ 12	Eğitim ve araştırmalarda bilgisayar teknolojisi, klavye, veri tabanları ve internet araçlarını	-	-	-	-	✓

	fiziksel/işlevsel düzeyde pratiklikle kullanma.					
--	---	--	--	--	--	--

5. Rapor Özeti ve Dağılım Değerlendirmesi

Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü lisans programı yeterliliklerinin (program öğrenme çıktılarının - PÇ) güncellenmesi amacıyla hazırlanan bu çalışma; eğitimde kalite güvencesi, akreditasyon standartları ve Bologna süreciyle tam bir uyum sergilemektedir.

Önerilen program çıktıları; öğrencilerin sadece teorik bilgiye ulaşmasını değil; bu bilgiyi analiz etmesini, değerlendirmesini, etik ilkeler çerçevesinde uygulamasını ve nihayetinde özgün sentez/çözümler üretmesini hedefleyen çok boyutlu bir yapı sunmaktadır. Program çıktılarının **Bilişsel (Cognitive)**, **Duyuşsal (Affective)** ve **Devinişsel (Psychomotor)** olmak üzere üç temel öğrenme alanında dengeli ve bütüncül bir şekilde dağıtıldığı görülmektedir.

Bilişsel Alan Bulgularının Yorumu

Üst Düzey Bilişsel Becerilere Odaklanma: Yükseköğretim düzeyinin (TYYÇ 6. Düzey - Lisans) bir gereği olarak, basit bilgi aktarımını temsil eden "**Hatırlama**" basamağında doğrudan hiçbir çıktının kalmaması son derece olumludur. Program, öğrencileri ezbercilikten uzaklaştırıp doğrudan uygulamaya ve analize yönlendirmektedir.

Uygulama ve Analiz Dengesi: Programın omurgasını **Uygulama (%35.7)** ve **Analiz (%35.7)** basamakları oluşturmaktadır. Dil bilgisi analizi, metin çözümlemeleri (eski ve yeni harfli metinler) ile bilgi teknolojilerinin kullanımı bu dengenin pratik yansımalarıdır (PÇ 8, PÇ 9, PÇ 12).

Sentez ve Değerlendirme Kapasitesi: Öğrencilerin karşılaştıkları mesleki veya bilimsel sorunlara araştırma temelli çözümler geliştirmesi (PÇ 2 - Yaratma/Değerlendirme) ve bilimsel tartışmalar yürütebilmesi (PÇ 3 - Değerlendirme), mezunların akademik derinliğini ve problem çözme yetisini doğrudan artıracak düzeydedir.

Duyuşsal Alan Bulgularının Yorumu

Duyuşsal alan dağılımı, öğrencileri sadece teknik birer metin çözücü olarak değil; **etik değerlere sahip (PÇ 5)**, **kültürel mirasa saygılı (PÇ 6)**, **Türkçeye duyarlı (PÇ 7)** ve **demokratik/bilimsel tartışma kültürünü benimsemiş (PÇ 3)** aydın bireyler olarak yetiştirmeyi garanti altına almaktadır.

Devinişsel Alan Bulgularının Yorumu

Analiz, özellikle **Osmanlı Türkçesi**, **Göktürk ve Uygur alfabesi** gibi farklı yazı sistemlerinin okunup yazılmasını (PÇ 8) ve dijital beşerî bilimler (Digital Humanities) bağlamında bilgisayar/veri tabanı kullanımını (PÇ 12) psikomotor birer refleks (beceri)

haline dönüştürmeyi hedeflemesi açısından oldukça modernidir. Bu durum programın çağdaş dünyadaki pratik gereksinimlerle örtüştüğünü kanıtlar.

6. Sonuç ve Öneriler

Bologna ve TYYÇ Uyumu: Program çıktılarının mevcut dağılımı, TYYÇ'nin lisans düzeyi için öngördüğü "alanındaki ileri düzey çalışmaları bağımsız yürütebilme", "disiplinler arası çalışabilme" ve "toplumsal/etik sorumluluk üstlenebilme" yetkinlikleriyle tam olarak örtüşmektedir.

Uyum Zinciri Kurulumu: Bu matrisler sayesinde, ders bilgi paketlerinde yer alacak olan haftalık ders içerikleri, öğretim yöntem ve teknikleri (örneğin; düz anlatım yerine metin analiz atölyeleri) ve ölçme-değerlendirme araçları (örneğin; klasik sınavlar yerine portfolyo, proje ve analiz raporları) arasında kurulacak **Uyum Zinciri** çok daha sağlam ve denetlenebilir bir zemine kavuşmuştur.

Öneri: Gelecek revizyon dönemlerinde, "Yaratma" (Sentez) basamağındaki çıktı oranını (özellikle dijital içerik üretimi, yaratıcı yazarlık veya özgün edebi/bilimsel projeler bağlamında) bir miktar daha artırmak, bölümün yenilikçi vizyonunu pekiştirecektir.